

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11

779 00 Olomouc, Svatoplukova 11

Identifikátor školy: 610 301 063

Termín konání inspekce: 20., 21. a 24. leden 2005

Čj.:	m2-1001/05-005006
Signatura:	om2ny502

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11 (dále také škola) jsou zařazeny do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení posledním platným rozhodnutím MŠMT čj. 22 148/02-21 ze dne 26. července 2002, vydaným v souvislosti se změnou sídla zřizovatele, kterým je Olomoucký kraj. Zajišťují výchovně-vzdělávací činnost pro široké spektrum žáků s mentálním postižením. Podle výše uvedeného rozhodnutí škola sdružuje zvláštní školu (kapacita 240 žáků), pomocnou školu (kapacita 48 žáků), školní družinu (kapacita 20 žáků), internát (kapacita 37 lůžek) a speciálně pedagogické centrum.

Ke dni inspekce navštěvovalo zvláštní školu s počtem čtrnácti tříd celkem 128 žáků. V šesti třídách pomocné školy je zařazeno 37 žáků. Z tohoto počtu 5 žáků navštěvuje speciální třídu pro žáky s lékařskou diagnózou autismus. Od poslední inspekce, která se uskutečnila ve zvláštní škole v roce 1999, došlo k celkovému úbytku počtu žáků i tříd. Naplněnost tříd zvláštní školy se mírně zvýšila, v současné době připadá přibližně 9 žáků v průměru na třídu.

Škola zatím nemá zpracován školní vzdělávací program. Výuka je ve zvláštní škole organizována podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, čj. 22 980/97-22. Ve školním roce 2004/2005 jsou čtyři žáci vzděláváni dle individuálních vzdělávacích plánů (dále jen IVP).

V pomocné škole je vyučováno podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, čj. 24 035/97-22, Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy, čj. 15 988/2003-24, a individuálních vzdělávacích plánů vycházejících z výše uvedených vzdělávacích programů.

Speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC) je zapojeno do projektu Poradenské služby pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra (čj. 15 987/03-24).

PŘEDMĚT INSPEKCE

- ❖ personální podmínky vzdělávání ve zvláštní škole vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005
- ❖ materiálně-technické podmínky vzdělávání ve vyučovacích předmětech český jazyk, občanská výchova, matematika, pracovní vyučování a řečová výchova ve zvláštní škole vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběh a výsledky vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 zabezpečuje výuku v 1. – 9. ročníku zvláštní školy dvacetičlenný pedagogický sbor včetně ředitele školy a dvou zástupců ředitele školy. Výuka je plně zajištěna učiteli s odbornou kvalifikací. Průměrná délka jejich pedagogické praxe činí přibližně 24 let.

Zavedení funkce asistenta pedagoga přispívá k lepší adaptaci žáků na školní prostředí a užší spolupráci s jejich zákonnými zástupci.

V přidělování přímé vyučovací povinnosti je sledováno, aby třídní učitelé plnili převážnou část pracovního úvazku ve svých třídách (všichni vyučují český jazyk a matematiku) a měli tak vytvořeny vhodné podmínky pro naplňování této funkce. Pracovní vyučování zabezpečují

většinou učitelé se specializací pro tento předmět případně s dlouholetými zkušenostmi s jeho výukou.

Systém a metody řízení zvláštní školy a organizování výchovně-vzdělávací činnosti učitelů jsou vytvořeny. Úroveň vzdělávání hodnocených předmětů příznivě ovlivňuje práce metodického sdružení 1. stupně a předmětových komisí na 2. stupni. Vytvořené orgány se zabývají nejen organizačními záležitostmi pedagogického procesu, ale i metodickou činností, iniciují potřeby z hlediska materiálního zabezpečení předmětů, koordinují obsahovou stránku tematických plánů (dílčí nedostatky byly zjištěny ve čtení a literární výchově, občanské výchově, pěstitelských nebo dílenských pracích), stanovují závazné postupy a priority výchovně-vzdělávací práce. Tyto postupy ve své práci však systematicky neuplatňují všichni učitelé.

Používané kontrolní mechanismy (hospitační činnost, sebehodnocení práce metodických orgánů, kontrolní písemné práce) umožňují zkvalitňování úrovně vzdělávání a výchovy v omezeném rozsahu. Jejich účinnost je patrná především v dílčích jevech (např. hodnocení kvality výuky jednotlivých učitelů nebo některých předmětů, naplňování osnov předmětů v poznatkové části). Používané postupy neumožňují v plném rozsahu sledovat celkový vývoj kvality výchovně-vzdělávacího procesu. Kontrolní činnost vedení školy není zaměřena např. na dodržování deklarovaných postupů stanovených v rámci metodických orgánů, nevyužívá systematicky analýzu kontrolních prací, záznamů v žákovských knížkách, případně dotazníkových šetření.

Další vzdělávání učitelů hodnocených předmětů částečně vychází z priorit stanovených školou (např. prevence sociálně patologických jevů, výchovné poradenství, řešení konfliktních situací). Z velké části si učitelé vybírají vzdělávací akce podle osobního zájmu. Podíl na vlastním vzdělávání je z tohoto pohledu poměrně četný a pravidelný.

V hodnocení pedagogických pracovníků je zohledňována kvalita výchovně-vzdělávací práce, a to především na základě výsledků kontrolní činnosti. V systému chybí promyšlená spoluúčast všech zúčastněných osob (např. formou sebehodnocení).

Personální podmínky vzdělávání zvláštní školy mají velmi dobrou úroveň.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11 využívají oddělenou část rozsáhlého objektu, v němž je umístěna také základní škola a prostory dnes již zrušené nemocnice. Všechny součásti školy jsou soustředěny v třípodlažní budově s výjimkou školních dílen, které jsou umístěny v samostatně stojící budově v areálu školy, kde se také nachází i poměrně rozsáhlý školní pozemek.

Většina kmenových učeben je vzhledem k počtu zařazených žáků ve třídách prostorná a jsou zařízeny již moderním žákovským nábytkem s nastavitelnou výškou. Necelá polovina jich je vybavena televizními přijímači. Pro výuku sledovaných předmětů má škola vytvořeny odpovídající prostorové a materiálně-technické podmínky. Esteticky působí výzdoba společných prostor i učeben, převážně tvořená pracemi a výrobky žáků zhotovenými v rámci pracovního vyučování a výtvarné výchovy.

Zázemí pro výuku předmětu **pracovní vyučování** v podobě čtyř dílen (jedna keramická), cvičné kuchyně, učebny výpočetní techniky a školního pozemku umožňuje plnit učební osnovy ve všech složkách předmětu (dílenské, domácí a pěstitelské práce). Počet pracovních míst v odborných učebnách odpovídá počtu žáků ve vytvořených skupinách. V dílnách je k dispozici dostatečné množství vhodných nástrojů i spotřebního materiálu. Systematické využívání stavebnic pro elektromontážní práce omezuje nefunkční rozvod bezpečného napětí.

Cvičná kuchyň je vedle běžného vybavení zařízena také moderními kuchyňskými spotřebiči, např. fritovacím přístrojem, sušičkou ovoce, mikrovlnnou troubou. Dostatečné není vybavení školy pro tematický celek Péče o dítě. V učebně výpočetní techniky s funkční tematickou výzdobou je instalováno šest žákovských počítačů propojených v síti s trvalým přístupem k internetu. Učebna byla v minulém školním roce vybavena novým nábytkem.

V materiálně-technickém zabezpečení výuky **českého jazyka** nedošlo od poslední inspekce k výrazným změnám. Ve stejných prostorách (kabinet výchovné poradkyně) zůstala školní knihovna. Její fond byl omezeně doplňován především o tituly školní četby a odborné publikace pro učitele. I nadále není možné využívat její zázemí k běžné výuce v rámci literární výchovy. Obdobná situace je i v oblasti doplňování sbírky názorných pomůcek a obnovy jazykových příruček. Nákupy byly prováděny pravidelně, ale v omezené míře. Výrazně se od poslední inspekce rozšířila sbírka audiovizuálních programů zejména o tituly potřebné pro výuku společenskovedních témat.

Předmět **matematika** je zajištěn vcelku dostatečným množstvím učebních pomůcek, v posledním období byl jeho inventář doplněn např. o chybějící tabulové nářadí do geometrie.

Prostorové podmínky učeben 1. stupně, ve kterých probíhala výuka předmětu **řečová výchova**, plně vyhovovaly charakteru výuky a umožnily učitelkám střídat metody a formy práce rozvíjející aktivitu a tvořivost u všech žáků. Podnětnost prostředí zvyšovaly názorné pomůcky prezentované k aktuálně probíranému učivu. Vyučující mají k dispozici dostatek hraček, lepirel, říkadél i manipulačních pomůcek. Rezervy jsou ve vybavení školy logopedickými zrcadly.

Učitelé hodnocených předmětů si svépomocí zhotovují různé názorné vybavovací přehledy učiva nebo drobné manipulační pomůcky. S výjimkou pracovního vyučování, kde nebyly učebnice pro žáky dosud vydány, jsou sledované předměty zabezpečeny učebnicemi.

Využívání učebních pomůcek vedení školy sleduje v rámci své kontrolní a hospitační činnosti. Informace o potřebě nákupu a inovaci pomůcek cíleně získává především od metodických orgánů. Pozornost věnuje také opravám a údržbě budovy a jejího zařízení. Prioritním úkolem je rekonstrukce šaten a jejich vybavení žákovskými skříňkami.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy sledovaných předmětů jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka probíhá podle platného vzdělávacího programu. Učební plán je plněn bez úprav, týdenní počet vyučovacích hodin hodnocených předmětů je ve všech ročnících dodržen. Disponibilní dotace byla v 7. ročníku vzhledem k současnému trendu i velmi dobrému vybavení školy výpočetní technikou využita vhodně, a to k posílení práce s počítači v rámci předmětu pracovní vyučování. V naplňování obsahu učebních osnov hodnocených předmětů nebyly v průběhu inspekce zjištěny nedostatky.

V nabídce nepovinných předmětů jsou ve škole zavedeny pouze zdravotní tělesná výchova, která umožňuje žákům s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem zmírnění zdravotního oslabení, a keramika, do které docházejí žáci 4. až 9. ročníku. Zájmové útvary ve škole nepracují.

Na základě doporučení SPC škola ve školním roce 2004/2005 vzdělává čtyři žáky podle individuálních vzdělávacích plánů. Jedna žákyně byla rozhodnutím Krajského úřadu Olomouckého kraje osvobozena od povinnosti docházet do školy. Je vyučována pouze dva dny v týdnu. Pro tyto žáky byla provedena úprava obsahu učiva předmětů český jazyk a

matematika. Souhlas s IVP potvrdili svým podpisem zákonný zástupce žáka, třídní učitel, poradenský pracovník a ředitel školy.

Organizace vyučování je v souladu s právními předpisy. Ve všech ročnících byl dodržen maximální počet hodin v dopoledním vyučování, správně stanovena je i délka přestávek. V průběhu inspekce byl ředitel školy upozorněn na neoprávněné zkracování 4., 5. a 6. vyučovací hodiny, což bylo s okamžitou platností odstraněno. Sledované předměty jsou zařazeny v rozvrhu hodin vhodně, český jazyk a matematika v naprosté většině v první části vyučovacího dne, pracovní vyučování s ohledem na účelné využití odborných učeben. V souladu se vzdělávacím programem je od 4. ročníku výuka pracovního vyučování organizována podle pohlaví žáků. Vytvořené pracovní skupiny jsou přiměřeně početné. Předmět je vyučován ve vícehodinových blocích, v 7. – 9. ročníku je vždy vhodně začleněna i práce s počítači. Změnou činností a prostředí jsou vytvořeny vhodné psychohygienické podmínky pro výuku předmětu.

Z hlediska vedení a průkaznosti povinné dokumentace byly zjištěny dílčí nedostatky, např. nekonkrétnost některých zápisů o obsahu probraného učiva v třídních knihách (český jazyk - složka čtení a literární výchova, pracovní vyučování - pěstitelské a dílenské práce chlapců).

Prevence sociálně-patologických jevů vychází z velmi dobře zpracovaného minimálního preventivního programu pro školní rok 2004/2005. Formou přednášek, besed, návštěv krizových a protidrogových center jsou žáci seznamováni s možností pomoci v případě vlastního ohrožení a zároveň poznávají rizika nezákonného a protispolečenského jednání. Za danou oblast odpovídají dva učitelé, jejichž práci koordinuje ředitel školy. Opatření ke snížení výskytu negativních jevů (záškoláctví) jsou přijímána.

Informační systém je založen na standardních postupech, je využívána písemná a ústní forma. O chování a prospěchu jsou zákonní zástupci žáků informováni většinou průběžně i podle aktuální potřeby. Pravidelně jsou svolávány třídní schůzky. Škola organizuje dny otevřených dveří.

Analýzou žákovských knížek bylo zjištěno, že rodiče dostávají informace o výsledcích klasifikace průběžně jen v některých předmětech nebo ročnících. Nedostatky se objevovaly spíše ve vyšších ročnících, a to např. nevhodná kumulace známek za delší časový úsek, minimální počet známek, klasifikace výsledků vzdělávání jen v oblasti vědomostní nebo bez sdělení obsahu hodnocené oblasti. V rozporu se zásadami účinné pedagogiky jsou některá sdělení vztahující se k nekázní žáků ve vyučování s žádostí o nápravu ze strany zákonného zástupce.

Kontrolní činnost v oblasti naplňování učebních dokumentů je prováděna pravidelně. Navrhovaná opatření směřují k nápravě zjištěných nedostatků. Plnění uložených opatření je kontrolováno a vyhodnocováno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a občanská výchova

Kvalita vyučování českého jazyka byla sledována v 6. – 9. ročníku, občanské výchovy v 8. a 9. ročníku.

Výuka byla převážně naplánována v souladu s obecnými cíli vzdělávacího programu, specifickými cíli předmětů i s aktuálním stavem třídy. V některých ročnících obou předmětů však chybělo naplánování a časové rozvržení požadovaných dovedností. Od poslední inspekce nedošlo v tomto směru k celkové nápravě pro čtení a literární výchovu. V části používaných tematických plánů se opět vyskytlo jen časové rozvržení jednotlivých literárních textů obsažených v učebnici bez zřetele na dovednosti. Učitelé tak nevytvořili prostor pro promyšlené osvojování a upevňování potřebných dovedností a následně prověřování i hodnocení dosažené úrovně získaných kompetencí.

Výchovně-vzdělávací práce i cíle předmětů jsou vhodně podporovány organizováním exkurzí, besed, návštěvami kulturně společenských akcí atd., v literární výchově i pořádáním školních soutěží.

Vyučovací hodiny měly logickou strukturu, výuka však byla řízena převážně frontálně. V menší míře se vyskytlo použití skupinové práce, diferencovaný přístup k žákům podle konkrétních vzdělávacích potřeb, přirozené prolínání jednotlivých složek českého jazyka, uplatňování mezipředmětových vztahů nebo zařazení psychorelaxační chvílky. Tyto zvolené postupy působily motivačně, žáci pracovali aktivně a měli vytvořen prostor pro rozvoj komunikativních dovedností. Výkon podávali v rámci svých možností, přirozenou cestou vnímali komplexnost jazykové a literární složky jazyka i mezipředmětové souvislosti probíraného tématu.

Při použití metod a forem práce s převažující rolí učitele, které upřednostňovaly pamětní upevňování vědomostí žáků v průběhu celé vyučovací hodiny, žáci postupně ztráceli koncentraci, dopouštěli se častějších chyb při plnění úkolů nebo někteří přestali s učitelem spolupracovat.

Názornost výuky podpořilo účelné využívání nástěnných jazykových přehledů, učebnic, obrazového a dalšího podpůrného materiálu. Část pomůcek byla využita ze školních sbírek, z velké míry také učitelé využili vlastní zdroje. Ve výuce chyběla práce i s jinými prostředky poskytujícími další informace. Citelně se tento nedostatek projevil v hodinách českého jazyka, které měly výrazně mluvnický charakter. Důraz byl kladen na pamětní zvládnutí učiva bez získání schopnosti si potřebnou informaci ověřit v jazykových příručkách (např. Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost atp.).

Výkony jednotlivých žáků byly hodnoceny učiteli průběžně s důrazem na ocenění pokroku a dílčích úspěchů. Ojedinele se však také vyskytlo nevhodné upozorňování na nedostatky a negativní projevy žáků.

Analýzou záznamů v žákovských knížkách bylo zjištěno, že v některých ročnících převažovala klasifikace osvojených vědomostí žáků, které byly prověřovány většinou písemnou formou. Tento způsob hodnocení žáků nepodporuje deklarovaný důraz na rozvoj jejich mluvního projevu. V občanské výchově se také častěji vyskytovala nepravidelnost v poskytování informací o výsledcích vzdělávání žáků zákonným zástupcům. V ojedinělých případech měli někteří žáci k datu inspekce z předmětu pouze jednu známku.

Domácí úkoly byly ke dni inspekce zadávány pravidelně s následným vyhodnocením a opravou.

Průběh a výsledky vzdělávání měly v českém jazyce a občanské výchově celkově průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice

Výuka byla sledována v 6. – 9. ročníku.

Rozvržení učiva prostřednictvím zpracovaných tematických plánů bylo provedeno se zřetelem k návaznosti mezi ročníky. Z časového hlediska byl vytvořen dostatečný prostor pro jeho průběžné i závěrečné opakování.

Aktuální příprava vyučujících byla většinou účelná. Vyznačovala se dostatkem učebních pomůcek i předem připravených úkolů a cvičení prezentovaných na tabulích případně kopírovaných textech. Jejich využití bylo efektivní. Náročnost učebních úloh i tempo výuky odpovídaly možnostem žáků.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách převažovala frontální výuka. Individuální přístup uplatňovali učitelé nejčastěji odlišnou mírou poskytované pomoci žákům. Na diferenciaci úkolů (množství, obtížnost) v průběhu opakování a procvičování učiva nebyl přes rozdíl ve

vědomostech žáků kladen všemi vyučujícími patřičný důraz. Pozitivně je v těchto částech vyučovacích hodin hodnoceno zaměření na širší rozsah učební látky, čímž byly vytvářeny příznivé podmínky pro trvalost poznatků. Pestrost učebních činností a jejich časté střídání v kratších časových intervalech příznivě ovlivňovaly psychohygienu výuky i zájem a zapojení žáků do učebního procesu. Poměr mezi přímou a samostatnou prací byl zpravidla vyvážený. Naprostá většina vyučujících dodržovala zásadu názornosti, účelně zařazovala i manipulační činnosti a věnovala dostatečnou pozornost rozvoji logického myšlení žáků metodicky správným řešením slovních úloh a jednoduchých problémových situací. Nové učivo bylo řádně vysvětleno. Vyučující důsledně sledovali stupeň jeho porozumění žáky a následně vhodně korigovali další činnosti.

K úvodní motivaci učitelé využívali převážně pouhého seznámení žáků s náplní vyučovací hodiny, což v podmínkách zvláštní školy není příliš efektivní způsob vzbuzení jejich zájmu o učební činnosti. Průběžně byli žáci motivováni poskytováním individuální pomoci, většinou povzbuzujícím hodnocením, jen částečně praktickým využitím vědomostí, jejich zaměřením k běžnému životu.

Spojováním slovního doprovodu s prováděním početních operací, zejména pak při řešení slovních úloh, byly komunikativní dovednosti žáků rozvíjeny a jejich mluvní projev zpřesňován. Prostor pro vzájemnou komunikaci mezi žáky nebyl vyučujícími vytvářen. Klima tříd se vyznačovalo zpravidla dobrým pracovním úsilím žáků. Při jejich hodnocení uplatňovali učitelé převážně formu slovního komentování výkonu, reagovali zpravidla podporujícím způsobem a respektovali individuální schopnosti žáků. Pravidelně jim zadávali domácí úkoly.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování

Výuka byla sledována v disponibilní hodinové dotaci vyčleněné pro práce s počítači (7. ročník) a ve 4. – 9. ročníku u skupin chlapců převážně v dílenských pracích, u dívek i v ostatních složkách předmětu.

Výběr doporučených praktických činností byl proveden s ohledem na materiální a prostorové podmínky školy. Obsah učiva rozvržený do tematických plánů zahrnuje všechny složky předmětu. Některé tematické celky však nejsou zařazeny vždy v celém rozsahu dle doporučení učebních osnov (např. Péče o dítě u dívek i chlapců). Dostatečně není všemi vyučujícími konkretizována náplň pěstitelských prací, účelné není plánování učební látky formou výrobků v dílenských pracích namísto činností. Systematické začlenění tematického celku Práce s počítači do obsahové náplně učiva 7. – 9. ročníku vytváří příznivé podmínky pro rozvoj dovedností žáků v oblasti počítačové gramotnosti. Učivo odpovídá softwarovému vybavení odborné učebny výpočetní techniky. Rozvržení je provedeno se zřetelem na postupně se zvyšující náročnost vědomostí a dovedností žáků.

Dílenské práce – chlapci a práce s počítači

Aktuální příprava vyučujících byla promyšlená a pečlivá. Podmínky, uplatňované metody výuky i přístup vyučujících k žákům pozitivně ovlivňovaly ve sledované výuce naplňování specifických cílů tohoto předmětu. Vyučování mělo plně činnostní charakter, vyznačovalo se zpravidla účelnou organizací činností a efektivním využitím učebního času. Bylo plně zabezpečeno spotřebním materiálem a vhodnými nástroji. Učitelé vedli žáky k dodržování pravidel bezpečnosti při práci, udržování pořádku a odpovědnosti za své pracovní místo, svěřené nástroje a výpočetní techniku. Obsahová náplň sledované výuky odpovídala učebním osnovám a byla přiměřená fyzickým možnostem žáků. Rozdíly v jejich zručnosti učitelé vhodně řešili diferencováním činností z hlediska náročnosti, respektovali osobní pracovní tempo žáků. Dbali na správný postoj a držení nástrojů, vhodně činnosti žáků usměrňovali

radou, poskytovali jim individuální pomoc. Prováděné pracovní operace názorně demonstrovali. Názornosti výuky a vedení žáků ke správné organizaci práce přispívaly na tabuli prezentované nákresy a pracovní postupy. Vedle procvičování a utváření manuálních dovedností byla výuka vhodně zaměřena i k rozvoji intelektových dovedností (zejména práce s chybou a její zdůvodnění). Menší pozornost byla věnována propojování činností s pracovními vědomostmi o materiálu nebo nástrojích. V učebně výpočetní techniky byla výuka vhodně organizována po jednotlivých krocích, což odpovídalo náročnosti učiva, úrovni žáků i stanovenému výukovému cíli.

Průběžně prováděnou kontrolu vyučující vždy spojovali s většinou motivujícím slovním hodnocením žáků (částečně i s jejich sebehodnocením) a se zdůvodněním příčin případného neúspěchu nebo informacemi o dosažené kvalitě prováděných praktických činností. Při hodnocení žáků respektovali jejich individuální dispozice.

Motivačně se uplatňovala zejména demonstrace vzorových výrobků, praktická využitelnost zhotovovaných produktů, způsob vedení a usměrňování žáků. Většina jich pracovala se zájmem, přirozená komunikace mezi vyučujícími a žáky odpovídala charakteru předmětu. Nespolupracující chování případně neakceptování pravidel komunikace mezi vyučujícími a žáky nebyly zaznamenány.

Práce v domácnosti, dílenské práce a pěstitelské práce - dívky

Promyšlená příprava tematických celků u většiny vyučujících umožnila vytvořit velmi dobrou strukturu vyučovacích hodin zpravidla podpořených jasnými organizačními pokyny, náčtem či pracovním postupem na tabuli. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení tříd.

Většina výuky probíhala v kmenových učebnách. Rozdělení dívek do skupin umožňovalo vyučujícím při nácviku praktických dovedností vhodně uplatňovat individuální přístup. Při práci s papírem byla patrná stupňující se náročnost činností. Méně zručným žákyním umožnila vyučující i několikrát procvičení. Teprve po získání odpovídajících dovedností mohly pracovat na konečném výrobku. Ne vždy však byl tento metodicky správný postup všemi vyučujícími dodržen, někdy byla tolerována nepřesná práce (např. při činnostech s textilem).

Vhodná vstupní a zejména průběžná motivace spojená s pochvalou, hodnocením i porovnáváním žákovských prací navzájem, poskytovala žákyním zpětnou vazbu a korigovala případné chyby v jejich práci. Učivo bylo interpretováno jasně, srozumitelně s několika výjimkami i věcně správně. V keramické dílně umožnila vyučující žákyním po názorné instruktáži a předvedení několika hotových výrobků zapojit vlastní fantazii a tvořivost. Vhodnou formou usměrňovala jejich nápady a podněcovala potřeby vlastního vyjádření. Konečné výrobky byly nejen zručné, ale i originální.

Rezervy v práci vyučujících spočívaly v nedostatečné podpoře rozvoje řečových dovedností, odlišný je i přístup učitelek k vedení žákovských záznamů.

Pozitivně je hodnocena velmi dobrá úroveň pracovních návyků při úklidu pomůcek a pracoviště. Podpora spolupráce a tvůrčí pracovní atmosféra ve třídách kladně ovlivňovaly výsledky učení.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v řečové výchově

Výuka byla sledována v 1. – 3. ročníku.

Rozvržení učiva předmětu řečová výchova správně vychází především z diagnostické činnosti vyučujících provedené u jednotlivých žáků na počátku školního roku. V dalším období je kladen důraz na společné procvičování jejich mluvních dovedností. Nedostatkem je nezačlenění individuální logopedické péče do obsahu učiva.

Podnětné a estetické prostředí kmenových tříd, jejichž dostatečný prostor dovedly všechny vyučující využít k rozmanitým činnostem spojeným s pohybem a hrou, iniciovalo žáky k přirozené spontaneitě řečového projevu.

Efektivitu učebních činností zvyšovalo velmi dobré zabezpečení a využívání učebních pomůcek (připravené pracovní listy, manipulační pomůcky, leporela i netradiční prostředky pro přípravná artikulační a dechová cvičení).

Pozornost byla věnována úvodní i průběžné motivaci vždy spojené s uplatněním životních zkušeností žáků. Obsah i rozsah učiva byl přizpůsoben jejich schopnostem, při plnění jednotlivých úkolů učitelky vhodně diferencovaly činnosti vzhledem k různé úrovni řečových dovedností žáků. Tato diferenciací byla zvláště patrná při dramatizaci pohádek.

Náplní všech vyučovacích hodin byla sluchová, hlasová, dechová a artikulační cvičení, opakování jednoduchých říkadel, samostatné vypravování podle obrázků a dramatizace. Organizace výuky, didaktické zásady i většina použitých metod odpovídaly charakteru učiva. Za negativa výuky považuje inspekce nezařazování individuální logopedické péče potřebné zejména u žáků, kteří nemají zafixované všechny hlásky nebo mají vadu výslovnosti. V těchto případech je nutná spolupráce s odborníky a ke zpětné kontrole žáků pak používání logopedických zrcadel, které však ve sledované výuce chybělo.

Hodnocení výkonů žáků bylo převážně motivační a objektivní, v závěru hodin nechybělo zhodnocení práce celé třídy. Žáci byli aktivní, všichni pracovali se zájmem.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu řečová výchova měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Studijní výsledky a chování žáků jsou pravidelně hodnoceny v rámci klasifikačních porad. Systematicky jsou sledovány a vyhodnocovány u žáků přijatých k diagnostickému pobytu ve škole a při převádění žáků do méně náročného vzdělávacího programu.

Pro účely posouzení úrovně vědomostí jsou v jednotlivých ročnících 2. stupně zvláštní školy zadávány kontrolní písemné práce z českého jazyka a matematiky. Výsledky jsou analyzovány na úrovni paralelních tříd, opatření přijímají jednotliví učitelé. Jiné ukazatele kvality procesu vzdělávání ve výše uvedených předmětech škola systematicky nevyužívá.

Manuální zručnost nebo výtvarné projevy žáků škola vhodně prezentuje vystavováním žákovských výrobků v prostorách školy. Soutěže zručnosti doporučené učebními dokumenty v rámci předmětu pracovní vyučování nejsou organizovány. Většina žáků měla ve sledované výuce pracovního vyučování poměrně dobré pracovní návyky související s pracovní kázní, udržováním pořádku na pracovním místě i při práci s používaným materiálem.

V rámci exkurzí do středních škol je sledována adaptace absolventů zvláštní školy v novém prostředí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly ve vybraných vyučovacích předmětech celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- V rámci tematické inspekce (inspekční zpráva čj. 132 066/11092 ze dne 20. března 2003) byly zjištěny nevhodné prostorové a psychohygienické podmínky pro výuku ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus. V dané oblasti přijal ředitel školy opatření a uvedené nedostatky odstranil. Úpravami bylo vytvořeno vhodnější prostředí pro individuální práci s žáky i k jejich samostatné činnosti, lépe odpovídající potřebám strukturovaného vyučování. Učebny byly dovybaveny vhodným nábytkem, pro výuku byl zabezpečen počítač a zakoupeny další učební pomůcky.
- Škola navázala spolupráci se školou podobného typu ve Francii. V první fázi se uskutečnila návštěva francouzských kolegů ve Speciálních školách Olomouc.
- Pravidelná je spolupráce školy s Pedagogickou fakultou Univerzity Palackého Olomouc v oblasti zajišťování pedagogické praxe studentů vysoké školy (ukázkové hodiny, řízená praxe atd.).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Olomouckého kraje, čj. 952/2001, ze dne 31. ledna 2003 včetně dodatků 1 - 3
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 22 148/02-21, ze dne 26. července 2002 (změna sídla zřizovatele školy s účinností od 1. září 2002)
3. Vybraná dokumentace zvláštní školy: rozvrh hodin ve školním roce 2004/2005, třídní knihy, doklady o dosaženém vzdělání vyučujících, záznamy z jednání pedagogické rady školního roku 2002/2003 - 2004/2005, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
4. Vzdělávací program zvláštní školy, čj. 22 980/97-22, učební plán zvláštní školy s platností od 1. září 2004
5. Individuální vzdělávací plány žáků zvláštní školy ve školním roce 2004/2005 (třídy VI. A, VII. A, VII. B a IX. A)
6. Tematické plány učiva hodnocených předmětů pro školní rok 2004/2005
7. Organizační řád školy ze dne 1. září 2004
8. Vnitřní řád školy platný pro školní rok 2004/2005
9. Rozvržení vyučovací doby s platností od 24. ledna 2005
10. Neveřejné plány kontrolní činnosti ředitele školy a zástupce ředitele na první pololetí školního roku 2004/2005, hospitační záznamy
11. Týdenní plány činnosti na školní rok 2004/2005
12. Plány a zápisy ze schůzek metodického sdružení a předmětových komisí hodnocených předmětů (školní roky 2002/2003 – 2004/2005)
13. Zprávy o práci metodického sdružení a předmětových komisí hodnocených předmětů za první pololetí školního roku 2004/2005
14. Zprávy třídních učitelů o výsledcích klasifikace, udělených výchovných opatřeních a známkách z chování za první pololetí školního roku 2004/2005
15. Zpráva asistentky pedagoga pro žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí za první pololetí školního roku 2004/2005

16. Doklady o absolvování kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků od roku 1999 k datu inspekce
17. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005
18. Přehledy přírůstků DHM od roku 2002 a učebních pomůcek pořízených v roce 2004
19. Podkladová inspekční dokumentace ČSI pro ředitele školy před inspekcí
20. Vybrané pololetní písemné práce žáků z českého jazyka a matematiky školního roku 2004/2005
21. Vybrané sešity hodnocených předmětů, žákovské knížky
22. Rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje čj. KUOK/6534/04/OŠMT/848 ze dne 10. září 2004 o osvobození žákyně od povinnosti docházet do školy

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání žáků zvláštní školy jsou z hlediska odborné kvalifikace vynikající. Základní nástroje řízení a vedení učitelů zvláštní školy jsou vytvořeny. Kvalitu výuky a rozvoj osobnosti žáků příznivě ovlivňuje činnost metodických orgánů hodnocených předmětů i prováděná kontrolní činnost. Dílčí rezervy byly zjištěny v plánování učiva a komplexnosti systému hodnocení kvality výchovně-vzdělávacího procesu.

Z hlediska materiálně-technického zabezpečení vzdělávání má škola pro výuku sledovaných předmětů vhodné zázemí. Na odpovídající úrovni je většinou i vybavení učebními pomůckami. Ojedinelé nedostatky byly zaznamenány v českém jazyce, řečové výchově a pracovním vyučování. Od poslední inspekce se materiální podmínky školy celkově zkvalitnily, byla např. vybudována odborná učebna výpočetní techniky, zlepšila se situace i ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus.

Vzdělávání žáků je organizováno podle platných učebních dokumentů. Rozšíření učebního plánu realizovaného vzdělávacího programu 7. ročníku bylo provedeno v souladu s dokumenty MŠMT platnými k 1. září 2004. V plnění učebních osnov nebyly zjištěny nedostatky. Z hlediska rozvoje osobnosti žáků je nabídka zájmové činnosti organizovaná školou omezená a nepodporuje dostatečně případné individuální vzdělávací aktivity žáků.

Pozitivem výuky hodnocených předmětů byla zejména názornost, zpravidla činnostní pojetí, důraz na rozvoj logického myšlení žáků, většinou účinná průběžná motivace i charakter hodnocení žáků a dodržování psychohygienických podmínek vyučování. Diferencovaný přístup k žákům byl uplatňován zejména v pracovním vyučování, v omezenějším rozsahu v českém jazyce, občanské výchově a matematice.

K dílčím nedostatkům patří nezačlenění individuální logopedické péče do vyučovacích hodin řečové výchovy, menší pozornost rozvoji komunikativních dovedností žáků, nevhodná sdělení jejich zákonným zástupcům prostřednictvím žákovských knížek a někdy nedostatečná informovanost o výsledcích vzdělávání.

Hodnoticí stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
		Chromeček v. r.
Vedoucí týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	
		Rudolfa Kukulová v. r.
Členka týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	
		Lenka Zedková v. r.
Členka týmu	Mgr. Lenka Zedková	

V Olomouci dne 1. února 2005

Razítko

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 3. 2. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PaedDr. Dan Blaha, ředitel školy	Blaha v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-02-24	m2-1001/05
Školská rada	---	---

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.